

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS APLINKOS APSAUGOS RĖMIMO SPECIALIOSIOS PROGRAMOS AUDITO ATASKAITA

2023 m. gruodžio 27 d. Nr. K14-5

Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos pagrindinė funkcija – prižiūrėti ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas savivaldybės turtas bei patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Kontrolės ir audito tarnyba, teikdama pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei.

Auditą atliko Savivaldybės kontrolierė Žaneta Eriksonienė ir vyriausioji patarėja Stasė Čeponienė.

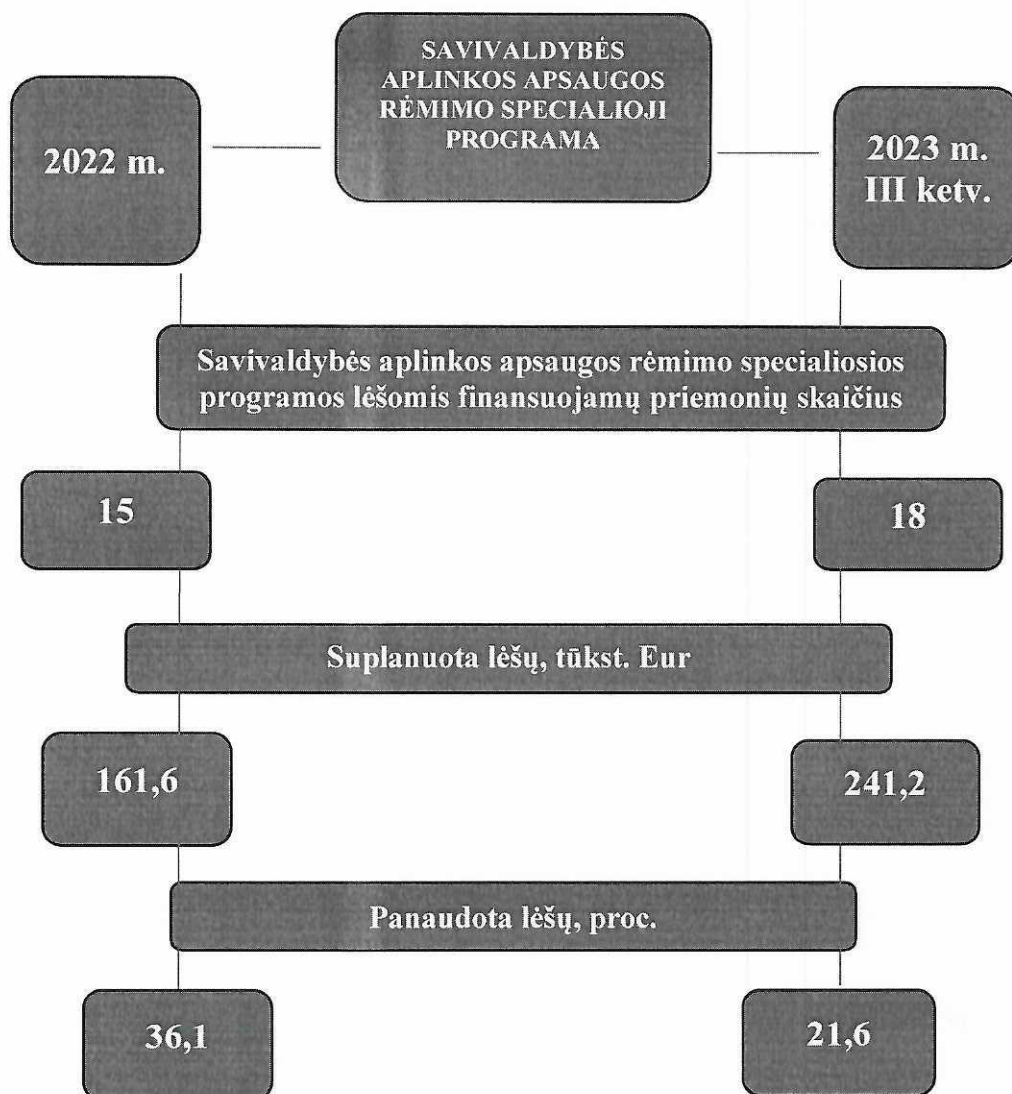
Audito ataskaita pateikta Savivaldybės tarybai, Savivaldybės Merui, Savivaldybės administracijai.

Su audito ataskaita galima susipažinti Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje adresu www.birzai.lt

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	3
SANTRAUKA	4
IŽANGA	7
AUDITO REZULTATAI.....	9
1. SAARSP LĖŠŲ PLANAVIMAS.....	9
1.1 SAARSP lėšos planuojamos ir naudojamos nepakankamai.....	9
1.2 Laiku neįvykdyti teisės aktų reikalavimai.....	10
2. SAARSP LĖŠŲ PASKIRSTYMAS IR JŲ NAUDOJIMO EFEKTYVUMAS.....	11
2.1 Paraiškų administravimas tobulintinas.....	11
2.2 Finansavimas skirtas, nesilaikant reikalavimų.....	14
3. TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS SAARSP, TIKSLINTINI.....	16
4. PASIEKTA PAŽANGA ŠALINANT NUSTATYTAS NEATITIKTIS.....	17
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	18
PRIEDAI.....	20

PAGRINDINIAI FAKTAI

SANTRAUKA

Audito svarba

Aplinkos apsaugos politikos tikslas – pasiekti, kad Lietuvos aplinka būtų sveika, švari ir saugi, darniai tenkinanti visuomenės, aplinkosaugos ir ekonomikos poreikius¹. Norint užtikrinti tinkamą aplinkos kokybę, būtinas kiekvieno gyventojų ir ūkio subjekto indėlis, nes aplinkos apsauga yra visos valstybės bei kiekvieno jos gyventojų rūpestis ir pareiga².

Augant Lietuvos ekonomikai, didėjant vartojimui neigiamai veikiama aplinka, todėl didėja poreikis imtis veiksmingų aplinkosauginių priemonių. Aplinkos apsaugos įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad vietos savivaldos institucijos, organizuojamos aplinkos apsaugos įstatymų, Vyriausybės bei Aplinkos ministerijos priimtų norminių aktų aplinkos apsaugos klausimais įgyvendinimą nustatyta tvarka naudoja Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas, tvirtina asignavimus aplinkos apsaugai.

Savivaldybės tikslui „Kurti ir palaikyti savivaldybėje saugią ir ekologiškai švarią aplinką“ pasiekti vykdoma per priemonę „Savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios rėmimo programos įgyvendinimas“, kuriai finansavimas skiriamas iš Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – SAARSP) lėšų. Iš SAARSP 2022–2023 m. III ketv. Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos programos priemonių vykdymui skyrė 402,8 tūkst. Eur, panaudota 110,3 tūkst. Eur (lentelėje pateikiama informacija apie gautas pajamas ir SAARSP lėšų panaudojimą tūkst. Eur), detali informacija apie priemonių finansavimą pateikta 3 priede, 22 psl.):

Mokesčio pavadinimas	2022 m.			2023 m. III ketv.			
	Lėšų likutis metų pradžiai	Gauta pajamų	Panaudota lėšų	Lėšų likutis 2023m. pradžiai	Gauta pajamų	Panaudota lėšų	Lėšų likutis laikotarpio pabaigai
Mokestis už aplinkos teršimą	36,1	42,4	42,3	60,6	50,3	28,5	129,8
Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius		24,4			47,5		
Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	43,6	56,3	15,9	84,0	50,6	23,5	111,1
Iš viso	79,8	123,1	58,3	144,6	148,4	52,0	241,0

Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos vykdymo auditas padės atskleisti ar optimaliai planuojamos lėšos, efektyviai panaudojami turimi ištekliai, ar užtikrinama programos įgyvendinimo stebėseną.

¹ Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta 2015-04-16 LR Seimo nutarimu Nr. XII-1626.

² Aplinkos apsaugos įstatymo 4 str., 1992 m. sausio 21 d. Nr. I-2223.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar efektyviai naudojamos lėšos Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymui.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar SAARSP lėšų planavimas tinkamas?
- Ar SAARSP lėšos paskirstomos ir naudojamos efektyviai?

Audito subjektai:

Savivaldybės administracija, kiti subjektai pagal poreikį.

Audituojamas laikotarpis: 2022–2023 m. Duomenų analizei ir vertinimui atlikti buvo panaudoti ir kitų laikotarpių duomenys.

Audito apimtis ir metodai aprašyti 2 priede „Audito metodai ir apimtis“ (20 psl.). Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi auditoriams pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

Pagrindiniai audito rezultatai

1. Lėšos, gautos atlyginus želdinių atkuriamąją vertę, turi būti pervedamos į Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos sąskaitą ir naudojamos želdiniams veisti, prižiūrėti, inventorizuoti bei želdynų ir želdinių būklės stebėsenai vykdyti. Šių lėšų likučio kontrolė nėra vykdoma (1.1 poskyris).

2. 2022 m. SAARSP sąmatoje numatyta, kad želdinių tvarkymui ir inventorizacijai skiriama 27,6 tūkst. Eur, 2023 m. – 30,0 tūkst. Eur. Tokia pati priemonė numatyta Savivaldybės 2022-2024 m. strateginiame veiklos plane Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programoje (Nr. 5) – Želdinių inventorizavimas. Suplanuotos želdinių tvarkymui ir inventorizacijai lėšos nei 2022 m., nei 2023 m. nepanaudotos (1.1 poskyris).

3. Neišnaudojamos lėšos priemonėms, numatytoms Medžioklės įstatyme, kurios pagal Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymą gali būti finansuojamos SAARSP lėšomis (1.1 poskyris).

4. Savivaldybė nesilaikė teisės aktų reikalavimo, kurie numato, kad želdynų ir želdinių inventorizavimas turi būti atliekamas reguliariai (1.2 poskyris).

5. Audito ataskaitoje nurodėme atvejus, kada finansavimas skiriamas be paraiškų arba paraiškose pateikta informacija nepilnai atitinka SAARSP rengimo, vykdymo, ir lėšų panaudojimo

kontrolės tvarkos aprašo 6.6 p. nurodytus paraiškose numatytų priemonių vertinimo kriterijus (2.1 poskyris).

6. Savivaldybės administracija kompensavo medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinių priemonių įgyvendinimo išlaidas nesilaikant Apraše nustatytų terminų (2.2 poskyris).

7. Audito ataskaitoje nurodėme atvejus, kada neteisingai panaudojamos SAASRP lėšos (2.2 poskyris).

8. Biržų rajono savivaldybės Aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo tvarkos aprašas ir Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašas keistinas dėl neatitikimų teisės aktams (3 poskyris).

Rekomendacijos

1. Užtikrinti lėšų, gautų atlyginus želdinių atkuriamąją vertę, kurios naudojamos želdiniams veisti, prižiūrėti, inventorizuoti bei želdynų ir želdinių būklės stebėsenai apskaitos kontrolę (ataskaitos 1.1 poskyris).

2. Spręsti klausimą dėl suplanuotų želdinių tvarkymui ir inventorizacijai lėšų panaudojimo ir inventorizacijos atlikimo (ataskaitos 1.1 poskyris, 1.2 poskyris).

3. Atsižvelgiant į mažą tikslinių lėšų, gautų iš mokesčių už medžiojamų gyvūnų išteklius, panaudojimo procentą rekomenduojame imtis veiksmų lėšų panaudojimo efektyvumui padidinti (ataskaitos 1.1 poskyris).

4. Užtikrinti, kad teikiamos ir priimamos paraiškos atitiktų SAARSP apraše nustatytus reikalavimus (ataskaitos 2.1 poskyris).

5. Finansavimą skirti laikantis SAARSP apraše nustatytais reikalavimais ir terminais. Užtikrinti, kad SAASR programos lėšos būtų naudojamos tik šios programos priemonei finansuoti (ataskaitos 2.2 poskyris).

6. Patikslinti Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašą (ataskaitos 3 skyrius).

7. Patikslinti Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašą (ataskaitos 3 skyrius).

IŽANGA

Aplinkos kokybės gerinimas ir apsauga, aplinkos monitoringas – viena iš Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme įtvirtintų ir savivaldos institucijoms priskirtųjų savarankiškųjų funkcijų³.

Savivaldybės prioritetas – Biržų rajono savivaldybė – žalias kraštas, kuriame kuriama patraukli gyvenamoji aplinka. Darniai vystant klimatui draugišką infrastruktūrą, sudaromos galimybės savivaldybės gyventojams ir svečiams saugiai, patogiai ir tvariai pasiekti darbo, paslaugų teikimo vietas, lankytinus objektus, užtikrinamas energetinių išteklių taupymas, mažinama aplinkos tarša⁴.

Vienas iš Savivaldybės strateginių tikslų – kurti ir palaikyti Savivaldybėje saugią ir ekologiškai švarią aplinką. Šiuo tikslu numatoma vykdyti aplinkos išsaugojimo ir kokybės kontrolės, atliekų prevencijos ir tvarkymo, vandens telkinių būklės gerinimo, ekologinio švietimo ir kt. priemonės⁵ per Aplinkos apsaugos rėmimo specialiąją programą (toliau – SAARSP).

Savivaldybė kasmet iš SAARSP lėšų finansuoja aplinkos apsaugos priemonių, kurias tvirtina Savivaldybės taryba:

2022 m. patvirtinta 15 priemonių⁶,

2023 m. – 18 priemonių.⁷

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamas sudaro:

- juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už teršalų išmetimą į aplinką;
- medžioklės plotų naudotojų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už medžiojamųjų gyvūnų išteklių naudojimą;
- juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai ir baudos, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už angliavandenilių išteklius, juridinių ir fizinių asmenų mokesčiai, mokami įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už valstybinius gamtos išteklius, išskyrus medžiojamųjų gyvūnų išteklius;
- lėšos, gautos kaip želdinių atkuriamosios vertės kompensacija;

³ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 str. 28 p.

⁴ Biržų rajono savivaldybės 2023–2030 metų strateginis plėtros planas, patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. kovo 29 d. sprendimu Nr. T-78.

⁵ Biržų rajono savivaldybės 2023–2025 metų strateginio veiklos plano, patvirtinto Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. sausio 26 d. sprendimu Nr. T-1 (su vėlesniais pakeitimais), 5 priedas.

⁶ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 18 d. sprendimas Nr. T-51 (su patikslinimu) „Dėl Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2022 m. šiamatos patvirtinimo“.

⁷ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2023 m. vasario 24 d. sprendimas Nr. T-47 „Dėl Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2023 m. šiamatos patvirtinimo“ (su patikslinimu).

- savanoriškos juridinių ir fizinių asmenų įmokos;
- kitos teisėtai gautos lėšos.

Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymu⁸ (toliau – SAARSP įstatymas) apibrėžta, kokioms priemonėms gali būti naudojamos aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšos. Kai kurios savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamos turi aiškiai apibrėžtas panaudojimo kryptis. Aplinkos ministerija yra parengusi Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – SAARSP) lėšų naudojimo rekomendacijas⁹. Rekomendacijose pateikiamos konkretesnės priemonės, suskirstytos į priemonių grupes, išaiškinta kokios konkrečios priemonės atitinka įstatymo esmę bei savivaldybėms suteiktą kompetenciją aplinkos apsaugos srityje.

Savivaldybės taryba yra patvirtinusi Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašą¹⁰ (toliau – SAARSP aprašas), kurio tikslas – nustatyti aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonių rengimo, finansavimo, vykdymo ir kontrolės procedūras, veiklos ir atsakomybės sritis rengiant Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimo dėl Specialiosios programos priemonių sąmatos projektą ir užtikrinant tikslinį programos lėšų panaudojimą.

Biržų rajono savivaldybės tarybos patvirtintas Finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms diegti teikimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), reglamentuojantis finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms diegti teikimą Savivaldybės teritorijoje¹¹.

⁸ Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str., 2003 m. birželio 10 d. Nr. IX-1607.

⁹ <https://am.lrv.lt/lt/veiklos-sritys-1/finansines-programos/savivaldybiu-aplinkos-apsaugos-remimo-specialioji-programa-saarsp/>.

¹⁰ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2019 m. spalio 24 d. sprendimas Nr. T-229 „Dėl Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹¹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. T-113.

AUDITO REZULTATAI

1. SAARSP LĖŠŲ PLANAVIMAS

Savivaldybė įgyvendina Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programą, kurios tikslas – kurti ir palaikyti savivaldybėje saugią ir ekologiškai švarią aplinką. Programa finansuojama iš mokesčių, surenkamų už aplinkos teršimą, gamtos išteklių naudojimą ir medžiojamus gyvūnų išteklius 2022 m. į Savivaldybės biudžetą gauta 123,1 tūkst. Eur; 2023 m. III ketv. – 148,4 tūkst. Eur. lėšų.

SAARSP sąmatose išskiriamos trys išlaidų rūšys:

1. Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai;
2. Priemonėms, numatytoms Medžioklės įstatyme, kurios pagal Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymą gali būti finansuojamos šios programos lėšomis;
3. Kitoms aplinkosaugos priemonėms.

Vertinant SAARSP lėšų planavimą, laikėmės nuostatos, kad planuojamų lėšų pakanka pagal paraiškas pateiktiems projektams ir Savivaldybės įgyvendinamoms priemonėms aplinkos apsaugos srityje finansuoti, o planavimo procedūros vykdomos kaip nustatyta.

1.1. SAARSP lėšos planuojamos ir naudojamos nepakankamai optimaliai

1. Biržų rajono savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 54 p. nustatyta, kad lėšos, gautos atlyginus želdinių atkuriamąją vertę, pervedamos į Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos sąskaitą ir naudojamos želdiniams veisti, prižiūrėti, inventorizuoti bei želdynų ir želdinių būklės stebėsenai vykdyti¹². Šių lėšų likučio kontrolė nėra vykdoma.

2. 2022 m. SAARSP sąmatoje numatyta, kad želdinių tvarkymui ir inventorizacijai skiriama 27,6 tūkst. Eur, 2023 m. – 30,0 tūkst. Eur. Tokia pati priemonė numatyta Savivaldybės 2022-2024 m. strateginiame veiklos plane¹³ Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programoje (Nr. 5) – Želdinių inventorizavimas.

¹² Biržų rajono savivaldybės tarybos 2022 m. sausio 31 d. sprendimas Nr. T-24 „Dėl Biržų rajono savivaldybės želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių patvirtinimo“ (su 2023 m. birželio 30 d. Nr. T-202 pakeitimu).

¹³ Biržų rajono savivaldybės 2022-2024 metų strateginis veiklos planas, Savivaldybės tarybos 2022 m. vasario 18 d. sprendimas Nr. T-27.

Programos tikslas kodas	Uždavinio kodas	Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas	Funkcijos klasifikacijos kodas	Priemonės vykdytojo kodas	Finansavimo šaltinis	2022-ųjų m. planas		2023-ųjų m. projektas		2024-ųjų m. projektas		Uždavinio vertinimo kriterijai			
							iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	iš viso	iš jų darbo užmokesčiui	Pavadinimas	planas		
														2022-iesiems m.	2023-iesiems m.	2024-iesiems m.
2	1	1	Savivaldybės aplinkos apsaugos specialiosios remimo programos įgyvendinimas	05.04.01.01	29	SP	161,6		70,0		70,0		Aplinkos apsaugos remimo specialiosios programos įgyvendinimas (proc.)	80,0	80,0	85,0
						iš viso:	161,6	0,0	70,0	0,0	70,0	0,0		80,0	80,0	85,0
2	1	14	Želdynų inventorizavimas	05.04.01.01	2	SB			30,0		30,0		Inventorizuotų atskirųjų želdynų skaičius	5,0	5,0	3,0
						iš viso:	0,0	0,0	30,0	0,0	30,0	0,0		5,0	5,0	3,0

Suplanuotos želdinių tvarkymui ir inventorizacijai lėšos nei 2022 m., nei 2023 m. nepanaudotos.

3. Neišnaudojamos lėšos priemonėms, numatytoms Medžioklės įstatyme, kurios pagal Savivaldybės aplinkos apsaugos remimo specialiosios programos įstatymą gali būti finansuojamos SAARSP lėšomis. Pažymėtina tai, kad kitoms priemonėms šių lėšų naudoti nėra galimybės, todėl kaupti lėšas neracionalu.

Laikotarpis	Numatytos išlaidos pagal sąmatą, tūkst. Eur	Panaudota, tūkst. Eur	Panaudojimas
2022 m.	88,6	15,9	17,9 %
2023 m. gruodžio 1 d.	135,0	36,8	27,3 %

2022-2023 m. Savivaldybės administracija skelbė kvietimus teikti paraiškas dėl lėšų gavimo žalos prevencijos priemonių įgyvendinimui, tačiau 2022 m. buvo gauta po 3 paraiškas, 2023 m. – 4 paraiškos.

1.2. Laiku neįvykdyti teisės aktų reikalavimai

4. Savivaldybė nesilaikė teisės aktų reikalavimo, kurie numato, kad „Želdynų ir želdinių inventorizavimas atliekamas reguliariai, siekiant, kad savivaldybių vykdomųjų institucijų tvarkomi duomenys apie neurbanizuotoje teritorijoje esančius želdynus ir želdinius, žaliųjų jungčių želdinius, privačioje žemėje esančius želdynus ir želdinius būtų ne senesni kaip 10 metų, o duomenys apie viešųjų atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, viešųjų ir konfesinių kapinių, kelių, gatvių želdinius, kitus miestų, miestelių ir kaimo gyvenamųjų vietovių viešuosius želdynus ir želdinius būtų ne senesni kaip 5 metų“¹⁴. Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės¹⁵ numato, kad Želdynų ir želdinių

¹⁴ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 15 str. 5 d., 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1241.

¹⁵ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymo Nr. D1-5 3 p.

inventorizavimas savivaldybės lygiu atliekamas kas dešimt metų. Savivaldybės Želdynų ir želdinių inventorizacija buvo atlikta tik 2009 m.

Tarybos sprendimu 2021 m. patvirtintas Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių parkų ir skverų sąrašas¹⁶, pagal kurį Biržų rajone yra 32 parkai ir skverai, 2022 m. gruodžio 31 d. apskaitos duomenimis, į apskaitą įtraukti tik 6 parkai.

2. SAARSP LĖŠŲ PASKIRSTYMAS IR JŲ NAUDOJIMO EFEKTYVUMAS

Atlikdami auditą laikėmės nuostatos, kad SAARSP lėšų paskirstymas ir naudojimas efektyvus tada, kai:

- paraiškos vertinamos pagal Savivaldybės nustatytą tvarką ir kriterijus;
- SAARSP lėšos paskirstytos nustatytoms priemonėms vykdyti,
- lėšos panaudotos paraiškose nurodytų veiklų finansavimui.

2.1. Paraiškų administravimas tobulintinas

5. SAARSP tvarkos 5 p. numatyta, kad pateiktos paraiškos užregistruojamos Savivaldybės administracijos Bendrajame skyriuje. Paraiškos, gautos iki einamųjų metų pabaigos, svarstomos kitų metų pradžioje iki sudarant SAARSP priemonių sąmatą. Paraiškas vertina Administracijos direktoriaus įsakymu sudaryta komisija. Vėliau pateiktos paraiškos taip pat svarstomos, tačiau finansavimas galimas tik tuo atveju, jei priemonė yra ypatingos svarbos ir būtina nedelsiant ją įgyvendinti. Tuomet SAARSP priemonių sąmata koreguojama. Savivaldybės administracijos skyriai ir seniūnijos, įstaigos ir organizacijos teikia paraiškas dėl finansavimo aplinkos apsaugoms priemonėms iš SAARSP lėšų. 2022 metų SAARSP lėšų vertinimo posėdžio protokolo¹⁷ duomenimis paraiškose pateiktų lėšų poreikis 118,6 tūkst. Eur, 2023 metų protokolo duomenimis¹⁸ – 139,3 tūkst. Eur (iš jų 4,3 tūkst. Eur UAB „Biržų šilumos tinklai“ pavojingų aplinkai atliekų (Mazuto) sutvarkymui, paraiška 2020 m. gruodžio mėn.).

¹⁶ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. spalio 1 d. sprendimas Nr. T-258 „Dėl Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių parkų ir skverų sąrašo patvirtinimo“.

¹⁷ Komisijos paraiškoms finansuoti aplinkos apsaugos priemonės iš Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2022 m. lėšų vertinti posėdžio 2022 m. sausio 28 d. protokolas Nr. DDG-6.

¹⁸ Komisijos paraiškoms finansuoti aplinkos apsaugos priemonės iš Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2023 m. lėšų vertinti posėdžio 2023 m. sausio 16 d. protokolas Nr. DDG-1.

Netinkamo paraiškų suforminimo pavyzdžiai

- Savivaldybės skyrių ir seniūnijų, įstaigų pateiktų 2022 m. paraiškų bendra suma (118 346 Eur) skiriasi nuo Atrankos komisijos protokole pateiktų sumos (118 636 Eur) skirtumas (290 Eur).
- Atrankos komisija 2022 m. nutarė skirti invazinių rūšių naikinimo darbams – Sosnovskio barščiui naikinti Biržų m., Pabiržės, Parovėjos, N. Radviliškio, Papilio seniūnijose – 5000 Eur. Nustatyta, kad Pabiržės seniūnija nepateikė paraiškos minėtai priemonei finansuoti. Savivaldybės darbuotoja paaiškino, kad protokole informacija apie Pabiržės seniūnijai skirtos per klaidą.
- Atrankos komisija¹⁹ 2023 m. nutarė skirti bešeimininkėms atliekoms ir padangoms, tvarkyti (visos seniūnijos) – 5000 Eur. Pastebėta, kad Vabalninko seniūnija nepateikė paraiškos minėtai priemonei finansuoti.

6. SAARSP apraše patvirtinta paraiškos forma „Finansuoti aplinkos apsaugos priemonę iš Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos“. Patikrinus pateiktų paraiškų atitiktį pagal SAARSP rengimo, vykdymo, ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo 6.6 p. nurodytų paraiškose numatytų priemonių vertinimo kriterijus, pastebėta, kad nepakankamai arba nedetalizuojamos priemonių išlaidų pagrįstumas:

- 1) Nem. Radviliškio seniūnija ne visose paraiškose teikia detalios priemonės išlaidų sąmatą:
 - 2021-12-01, registracijos Nr. R-4187 suma 10000 Eur (nurašyto Savivaldybei priklausančio avarinio gyvenamojo namo Slimaniškių k. 2A griovimas ir utilizavimas);
 - 2021-12-01, registracijos Nr. R-4190 suma 1000 Eur (Asbestinio šiferio atliekų surinkimas iš gyventojų apvažiavimo būdu);
 - 2021-12-01, registracijos Nr. R-4189 suma 2000 Eur (Bešeimininkių padangų, asbesto šiferio, surinkto pakelėse, miškeliuose, kituose seniūnijai priklausančiuose plotuose išvežimas ir utilizavimas).
 - 2022-12-12, registracijos Nr. R-4036 suma 2500 Eur (Bešeimininkių padangų, asbesto šiferio, surinkto pakelėse, miškeliuose, kituose seniūnijai priklausančiuose plotuose išvežimas ir utilizavimas).

¹⁹ Komisijos paraiškoms finansuoti aplinkos apsaugos priemonės iš Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2023 m. lėšų vertinti posėdžio 2023 m. sausio 16 d. protokolas Nr. DDG-1.

2) Vabalninko seniūnija paraiškoje 2021-12-13 registracijos Nr. R-4175, nepakankamai išdetalizavo priemonės išlaidų pagrįstumą, dėl šunų vedžiojimo aikštelės įrengimo. Paraiškoje įrašyta 1 vnt. suma 2000 Eur.

3) Paraiškos 2.3. p. nurodytas reikalavimas dėl priemonės aprašymo (aiškiai įvardyta ir aprašyta priemonė, įgyvendinimo vieta ir kt.). Papilio seniūnija paraiškose 2022-11-28, registracijos Nr. R-3816 ir R-3817 nepateikė priemonės aprašymo.

7. 2022 metų SAARSP kitoms aplinkosaugos priemonėms lėšų poreikis pagal pateiktas paraiškas:

Metai	Lėšų poreikis, tūkst. Eur	Skirta pagal sąmatą, tūkst. Eur	Paraiškų tenkinimas, proc.
2022	118,4	72,9	61,6
2023	139,3	106,2	76,2

SAARSP tvarkos 8 p. nustatyti paraiškose numatytų priemonių vertinimo kriterijai:

- 1) priemonės ir regiono, miesto plėtros planų, Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijų atitikimas;
- 2) priemonė turi būti įgyvendinta Biržų rajone;
- 3) priemonės turi padėti spręsti aktualias Savivaldybei aplinkos apsaugos problemas;
- 4) priemonės tęstinumas;
- 5) efektyvus lėšų panaudojimas priemonės tikslams ir rezultatams pasiekti;
- 6) priemonės išlaidų pagrįstumas;
- 7) priemonės dalinis finansavimas (fondų ir programų, rėmėjų parama, organizacijos įnašai ir kt.).

Atkreipiame dėmesį, kad vertinime Savivaldybėje nenustatyta ir netaikoma balų sistema.

8. SAARSP tvarkos 12 p. nustatyta, kad už sutarčių vykdymo kontrolę atsako pirkimus inicijavę ar paskirti ir sutartyse nurodyti asmenys. Vykdam sutartyse numatytų darbų ar paslaugų kontrolę, pasirašomi darbų atlikimo, paslaugų suteikimo aktai. Sąskaitos kartu su pasirašytais darbų atlikimo ar paslaugų suteikimo aktais pateikiamos Savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyriui. Nustatyta, kad SAARSP tvarkoje nėra nustatytų atsikaitymo terminų bei formų, o be sąskaitų ir aktų teikiami ir kiti dokumentai. Pavyzdžiui:

- Biržų lopšelio-darželio „Genys“ skyrius „Rugelis“ vykdomo 2022 m. tęstinio projekto „Daržas – laboratorija“ pateikė įgyvendinimo pagal pateiktą paraišką iš SAARSP veiklų ataskaitą.
- Biržų regioninio parko direkcija 2022 m. pateikė biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitą (forma Nr. 2).

2.2. Finansavimas skirtas, nesilaikant reikalavimų

9. Per 2022 metus Biržų rajono savivaldybės administracijos finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų žalos prevencinėms priemonėms diegti ir įdiegtų priemonių vertinimo komisija išnagrinėjo ir įvertino trijų gautų paraiškų²⁰ dėl finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms diegti suteikimo. Iš Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiojoje programoje medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijos priemonėms numatytų lėšų – sumą 42565,75 Eur.

Vadovaujantis Aprašu²¹ finansinė parama Pareiškėjui teikiama kompensavimo principu, medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinių priemonių įgyvendinimo išlaidos kompensuojamos Pareiškėjo lėšomis įgyvendinus Paraiškoje numatytus darbus ar įsigijus prekių. Aprašo 19 p. nurodyta, kad Pareiškėjas, įdiegęs Prevencines priemones, Savivaldybės administracijai ne vėliau kaip iki einamųjų metų gruodžio 1 d. pateikia prašymą kompensuoti Prevencinių priemonių įdiegimo išlaidas, darbų perdavimo – priėmimo aktą, dokumentus, įrodančius medžiagų, paslaugų ar darbų pirkimą. Pastebėta, kad ne visi pareiškėjai įdiegę prevencines priemones pateikė Savivaldybės administracijai iki nurodytos Apraše datos prašymus kompensuoti Prevencinių priemonių įdiegimo išlaidas, darbų perdavimo - priėmimo aktą. Pvz.: VĮ Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioninio padalinio Prašymas pateiktas 2022 m. gruodžio 8 d. (užregistruota 2022-12-13 Nr. R-4027, Perdavimo priėmimo aktas – 2022 m. gruodžio 12 d.). Šiuo atveju, pareiškėjas prašyme pažymėjo, kad „dėl rangovų sutartinių įsipareigojimų nevykdymo laiku dėl didelio darbų krūvio ir darbo jėgos trūkumo, tvoros tvėrimo darbai Tamošiūnų girininkijoje nusiųstose iki š. m. gruodžio 8 d.“

²⁰ VĮ Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioninio padalinio pateikta paraiška 2022-06-17; Žemės sklypo savininko <...> paraiška 2022-06-29; Žemės sklypo savininko <...> paraiška 2022-06-11.

²¹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 26 d. sprendimu Nr. T-113 patvirtinto Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašo (aktuali redakcija) 18 p.

Atkreipiame dėmesį, kad Aprašo 15 p. nustatyta, kad paraiškose nurodytos Prevencinės priemonės turi būti įdiegtos numatytais terminais ir savo lėšomis. Jei įdiegiamos ne visos Prevencinės priemonės ar įdiegiamos ne laiku, išlaidos nekompensuojamos.

10. Aprašo 24 p. nustatyta, kad lėšos kompensuotos konkrečių Prevencinių priemonių įgyvendinimui, skirtos Administracijos direktoriaus įsakymu, atsižvelgiant į Komisijos siūlymą ir neviršijant Specialiojoje programoje medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos Prevencijos priemonėms numatytų lėšų.

Pagal Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2022 m. sąmatą²² medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijai ir medžioklės tvarkos planams rengti Savivaldybės direktoriaus įsakymu²³ 2022 m. skirta iš Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos VĮ Valstybinių miškų urėdijos Biržų regioniniui padaliniui 23473,03 Eur įdiegtų medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinių priemonių išlaidoms kompensuoti. Pastebėta, kad skirtos lėšos pervestos ne tais pačiais 2022 m. biudžetiniais metais, o 2023 m. sausio 3 d.

11. SAARSP tvarkos 13 p. nustatyta, kad SAARSP lėšas perveda ir jų apskaitą tvarko Buhalterinės apskaitos skyrius. Nustatyta, kad neteisingai pervestos lėšos apmokant sąskaitas iš SAASRP lėšų:

1) PVM Sąskaita faktūra 2023 m. liepos 31 d. Nr. SPE363287, pagal Buhalterinės apskaitos skyriaus pateiktą 2023 m. rugpjūčio 7 d. Nr. ADM0011798 suma 1155,31 Eur neteisingai nurodyta, todėl neteisingai pervestos lėšos: priemonė 5.2.1.1 (turi būti 5.2.1.12), funkcinės klasifikacijos kodas 05.04.01.01. (turi būti 05.01.01.01) ir finansavimo šaltinis 5-APL (turi būti 5-SB). Neteisingai apmokėtos už „Atliekų tvarkymą“ iš SAARS programos lėšų, turėjo būti apmokėta iš Savivaldybės biudžeto lėšų.

2) PVM Sąskaita faktūra 2023 m. rugpjūčio 31 d. Nr. BKU04846, Buhalterinės apskaitos skyriaus pateiktą 2023 m. rugsėjo 6 d. Nr. ADM0011887 suma 1041,96 Eur neteisingai nurodyta, todėl neteisingai pervestos lėšos: priemonė 5.2.1.1 (turi būti 5.2.1.2), funkcinės klasifikacijos kodas 05.04.01.01. (turi būti 05.01.01.01) ir finansavimo šaltinis 5-APL (turi būti 5-SB). Neteisingai apmokėtos už „Gyvūnų globos paslaugų vykdymą; beglobių gyvūnų gaudymo, karantinavimo, eutanazijos ir utilizavimo paslaugų vykdymą“ iš SAARSP lėšų, turėjo būti apmokėta iš Savivaldybės biudžeto lėšų.

²² Patvirtintas Biržų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-51 (su 2022 m. gruodžio 17 d. patikslinimu Nr. T-303).

²³ Biržų rajono savivaldybės direktoriaus 2022 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. A-1170 „Dėl įdiegtų medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinių priemonių išlaidų kompensavimo“.

3. TEISĖS AKTAI, REGLAMENTUOJANTYS SAARSP, TIKSLINTINI

11. Savivaldybės tarybos patvirtintame SAARSP rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos 10.1 papunktyje nustatyta, kad rengiant sąmatos projektą, SAARSP lėšos paskirstomos atskiriems straipsniams Savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai skiriama 20 procentų SAARSP lėšų dalis, ji apskaičiuojama nuo planuojamų įplaukų einamaisiais metais. Tokia nuostata neatitinka SAARSP įstatymo²⁴ nuostatų, kuriame nustatyta, kad specialiosios programos lėšos naudojamos savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiajai programai (20 procentų Specialiosios programos lėšų, neįskaitant įplaukų už medžioklės plotų naudotojų mokesčius, mokamus įstatymų nustatytais proporcijomis ir tvarka už medžiojamųjų gyvūnų išteklį naudojimą).

12. SAARSP tvarkos 3 p. nurodyta, kad informacija apie paraiškų Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonėms finansuoti pateikimą kiekvienais metais skelbiama viešai vietinėse visuomenės informavimo priemonėse, Savivaldybės interneto tinklalapyje www.birzai.lt. Skelbime nurodomas paraiškų pateikimo laikas ir tvarka. Ši nuostata turėtų būti nustatyta SAARSP tvarkoje.

13. SAARSP tvarkos 8 p. nustatyta, kad apsvarsčiusi ir įvertinusi paraiškas Atrankos komisija surašo protokolą, kuriame rekomenduoja įrašyti į SAARSP lėšų panaudojimo sąmatos projektą kiekvienai atrinktai priemonei įgyvendinti siūlomų skirti lėšų sumą (atsižvelgiant į planuojamas gauti programos pajamas). Paraiškos, neatitinkančios Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nuostatų ir Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų naudojimo rekomendacijų, nevertinamos. Apie tai informuojamas paraiškos teikėjas. Tačiau nenurodoma, koku būdu informuojamas teikėjas.

14. Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašas²⁵ reglamentuoja finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms diegti teikimą Savivaldybės teritorijoje. Aprašas tikslintinas nuo 2023 m. balandžio 1 d. pasikeitus LR Vietos savivaldos įstatymui, t. y. 2023 m. skirtos lėšos iš Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos Mero potvarkiais, o ne Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymais. Apraše nėra nustatyto paraiškų pateikimo laiko ir tvarkos. Ji pagal Aprašo 10 p. nurodoma tik skelbime.

²⁴ Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo 4 str. 1 d. 2 p.

²⁵ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2012 m. balandžio 26 d. sprendimas Nr. T-113 (aktuali redakcija).

4. PASIEKTA PAŽANGA ŠALINANT NUSTATYTAS NEATITIKTIS

Audito metu parengtas SAARSP tvarkos aprašo projektas²⁶, kuris bus teikiamas tvirtinti ateinančiame Tarybos posėdyje.

Neteisingai pervestos lėšos (2197,27 Eur) iš SAARSP banko sąskaitos audito metu sugrąžintos.

²⁶ Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimo 2023 m. gruodžio 14 d. projektas Nr. TSP-374 „Dėl Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo“.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1	2	3	4	5
1.	Užtikrinti lėšų, gautų atlyginus želdinių atkuriamąją vertę, kurios naudojamos želdiniams veisti, prižiūrėti, inventorizuoti bei želdynų ir želdinių būklės stebėsenai apskaitos kontrolę (ataskaitos 1.1 poskyris).	Sukurti Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos sąskaitos apyvartos žiniaraštyje skiltį, skirtą lėšų, gautų atlyginus želdinių atkuriamąją vertę apskaitai.	2024-07-30	Biudžeto skyriaus vyriausioji specialistė
2.	Spręsti klausimą dėl suplanuotų želdinių tvarkymui ir inventorizacijai lėšų panaudojimo ir inventorizacijos atlikimo (ataskaitos 1.1 poskyris, 1.2 poskyris).	Organizuoti viešąjį pirkimą želdinių inventorizavimo paslaugai įsigyti	2024-12-01	Architektūros ir urbanistikos skyriaus vyriausioji specialistė
3.	Atsižvelgiant į mažą tikslinių lėšų, gautų iš mokesčių už medžiojamų gyvūnų išteklius, panaudojimo procentą rekomenduojame imtis veiksmų lėšų panaudojimo efektyvumui padidinti (ataskaitos 1.1 poskyris).	Parengti ir paskelbti Savivaldybės interneto svetainėje bei socialinio tinklo paskyroje informaciją žemės sklypų, kuriuose medžioklė nėra uždrausta, savininkams, naudotojams bei valdytojams apie galimybę pasinaudoti SAARSP lėšomis prevencinėms medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos priemonėms įgyvendinti.	2024-05-01	Viešosios tvarkos skyriaus vyriausioji specialistė
4.	Užtikrinti, kad teikiamos ir priimamos paraiškos atitiktų SAARSP apraše nustatytus reikalavimus (ataskaitos 2.1 poskyris).	Organizuoti pasitarimą su seniūnijų seniūnais dėl paraiškų rengimo ir teikimo reikalavimų vykdymo.	2024-10-01	Viešosios tvarkos skyriaus vyriausioji specialistė
5.	Finansavimą skirti laikantis SAARSP apraše nustatytais reikalavimais ir terminais. Užtikrinti, kad SAASR programos lėšos būtų	Kontroliuoti SAARSP priemonių įgyvendinimo laiko terminus	2024-12-02 2024-07-01	Viešosios tvarkos skyriaus vyriausioji specialistė Buhalterinės

	naudojamos tik šios programos priemonei finansuoti (ataskaitos 2.2 poskyris).	Kontroliuoti, kad SAASR programos lėšos būtų naudojamos tik šios programos priemonei finansuoti		apskaitos skyriaus buhalterė apskaitininkė
6.	Patikslinti Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašą (ataskaitos 3 skyrius).	Parengti Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimą dėl Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašo patvirtinimo.	2023-12-30	Viešosios tvarkos skyriaus vyriausioji specialistė
7.	Patikslinti Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašą (ataskaitos 3 skyrius).	Parengti Biržų rajono savivaldybės mero potvarkį dėl Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo.	2024-01-30	Viešosios tvarkos skyriaus vyriausioji specialistė

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
 3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

Kontrolės ir audito tarnybos vyriausioji patarėja

Stasė Čeponienė

Biržų rajono savivaldybės aplinkos
apsaugos rėmimo specialiosios
programos audito ataskaitos
I priedas

Santrumpos ir sąvokos

Audito ataskaitoje naudojamos santrumpos ir sąvokos:

Atrankos komisija – komisija paraiškoms finansuoti aplinkos apsaugos priemonėms iš Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos;

Aprašas – Biržų rajono savivaldybės finansinės paramos medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencinėms priemonėms įgyvendinti teikimo tvarkos aprašas;

Savivaldybės administracija – Biržų rajono savivaldybės administracija;

SAARSP – Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialioji programa;

SAARSP tvarka – Biržų rajono savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos rengimo, vykdymo ir lėšų panaudojimo kontrolės tvarkos aprašas.

Audito metodai ir apimtis

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti, ar efektyviai naudojamos lėšos aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos priemonių vykdymui.

Pagrindiniai audito klausimai:

- Ar SAARSP lėšų planavimas tinkamas?
- Ar SAARSP lėšos paskirstomos ir naudojamos efektyviai?

Audituojamas subjektas – Savivaldybės administracija, kiti subjektai pagal poreikį.

Audituojamas laikotarpis – 2022–2023 m. Duomenų analizei ir vertinimui atlikti buvo panaudoti ir kitų laikotarpių duomenys.

Auditas atliktas pagal Veiklos audito vadovą²⁷ ir tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus²⁸.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius/poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslai
1. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšų planavimas	<p>Dokumentų peržiūra: Nagrinėjome savivaldybės strateginius plėtros, veiklos dokumentus, metinius veiklos planus, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymus, susijusius su SAARSP lėšų planavimu. Įvertinome, ar vykdomos lėšų planavimo procedūros atitinka nustatytas teisės aktuose.</p> <p>Pokalbis: Bendravome su SAARSP koordinuojančiu asmeniu.</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ar planuojant lėšas priemonių finansavimui, atsižvelgiama į savivaldybės vykdomose aplinkos apsaugos programose numatytus prioritetus, savivaldybės strateginiame veiklos plane numatytus strateginius tikslus, ankstesnių laikotarpių lėšų panaudojimo rezultatus; ▪ ar iškyla poreikis (ir dėl kokių priežasčių) metų eigoje tikslinti priemonėms skirtą finansavimo sumas; ▪ ar vykdomos lėšų planavimo procedūros atitinka nustatytas teisės aktuose; ▪ ar SAARSP lėšos planuojamos ir naudojamos efektyviai.

²⁷ Patvirtintas Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus pavaduotojo 2022 m. vasario 10 d. įsakymu Nr. APDE-3.

²⁸ <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/post/15649/>

<p>2. SAARSP lėšų paskirstymas ir jų naudojimo efektyvumas</p>	<p>Dokumentų peržiūra: Siekiant išsiaiškinti, ar lėšos paskirstomos pagal finansuotinas sritis ir naudojamos pagal paskirtį, nagrinėjome paraiškas, Atrankos komisijos protokolus, įsakymus ir Mero potvarkius dėl lėšų skyrimo, ataskaitas. Vertinome kaip vykdomas paraiškų atranka ir skiriamas finansavimas; ar tinkamai panaudojamos lėšos. Pokalbiai: Bendravome su SAARSP koordinuojančiu asmeniu, su vyriausiuoju specialistu (Ekologu) dėl lėšų panaudojimo, Savivaldybės administracijos Būhalterinio skyriaus vedėja. Stebėjimas: Patikrinome prevencinių priemonių panaudojimą nuo medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos.</p>	<p>Nustatyti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ar paraiškų gauti finansavimui iš SAARSP teikimo, vertinimo, skyrimo procedūras; • panaudotos lėšos atitinka paraiškose nurodytas finansuotinas veiklas; • ar skirtos lėšos SAARSP lėšos prevencinių priemonių panaudojimui nuo medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos kompensuojamos įdiegus prevencines priemones (repelentai ir medelių apsaugos).
<p>3. Teisės aktai, reglamentuojantys SAARSP, tikslintini</p>	<p>Dokumentų peržiūra: Analizavome teisės aktus, reglamentuojančius SAARSP įgyvendinimo ataskaitas ir SAARSP vykdymo ataskaitas Apklausa: Parengėme ir užpildėme SAARSP klausimyną dėl nustatytų ir vykdomų procedūrų su vyriausiuoju specialistu (Ekologu).</p>	<p>Nustatyti, ar Savivaldybėje priimti teisės aktai atitinka įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus. Ar SAARSP ataskaitos teikiamos nustatyta tvarka. Įsitikinti ar vykdomos SAARSP procedūros atitinka nustatytas.</p>

Biržų rajono savivaldybės aplinkos
apsaugos rėmimo specialiosios
programos audito ataskaitos
3 priedas

2022-2023 m. Savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos pajamos ir finansuojamos priemonės
SAARSP pajamos (be sveikatos rėmimo specialiosios programos)

Eil. Nr.	Mokesčio pavadinimas	2022 m.		2023 m.	
		Planas	Įvykdymas (gauta pajamų)	Planas	Įvykdymas (gauta pajamų)
1.	Mokestis už aplinkos teršimą	28,0	42,4	39,0	50,3
	Lėšų likutis metų pradžioje	36,1		60,6	
2.	Kiti mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	18,0	24,4	18,0	47,5
3.	Mokestis už medžiojamųjų gyvūnų išteklius	45,0	56,3	51,0	50,6
	Lėšų likutis metų pradžioje	43,6		84,0	
	Iš viso	170,7	123,1	252,6	148,4

SAARSP priemonių išlaidos (be sveikatos rėmimo specialiosios programos)

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	2022 m.		2023 m.	
		Planas	Panaudota	Planas	Panaudota
	Medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos prevencijai ir medžioklės tvarkos planams rengti iš viso	88,6	15,9	135,0	36,8
1	Spec. Tvoros galvijams apsaugoti nuo vilkų įrengimas		15,4		13,1
2	Mobiliosios garsinės baidyklės įsigijimas ir panaudojimas laukiniams gyvūnams iš pasėlių baidyti		0,5		0
3	Privačiose valdose medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos sumažinimui prevencinėmis priemonėmis		-		0,2
4	Biržų rajono girininkijose medžiojamųjų gyvūnų daromos žalos sumažinimui prevencinėmis priemonėmis		0,0		23,5
	Aplinkos kokybės gerinimo ir aplinkos apsaugos priemonės	72,9	42,33	106,2	29,73
1	Savivaldybės teritorijoje esančių valstybės saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo darbams: Biržų regioninio parko lankytinoms vietoms prižiūrėti	3,0	3,0	3,0	0,0
2	Invazinių rūšių (Sosnovskio barščio ir Luzitaninio ariono) naikinimo paslaugoms bei priemonėms įsigyti	5,7	5,6	5,7	5,67
3	Varninių paukščių gausos reguliavimo darbams vykdyti	1,2	1,2	1,9	1,65

4	Nutekamųjų sistemų įrenginiams (nuotekų, lietaus, drenažo ir kt.) Agluonos upės pakrantėje tirti georadaru	1,5	0,0	1,5	0,0
5	Šunų vedžiojimo aikštei įrengti Vabalninke	2,0	2,0	-	-
6	Bešeimininkėms atliekoms, taip pat ir padangoms, tvarkyti	5,3	3,9	4,2	2,03
7	Savivaldybės aplinkos monitoringo programai 2022 m. /2023 m. vykdyti	13,2	13,2	23,2	10,08
8	Pavojų aplinkai keliančių cheminių medžiagų sutvarkymo darbams vykdyti	-	-	8,0	0,0
9	Savivaldybės aplinkos monitoringo programai 2023-2028 m. parengti	2,9	2,9	-	-
10	Širvėnos ežero makrofitams šienauti, surinkti ir išvežti	6,0	6,0	5,9	5,6
11	Širvėnos ežero vandens tyrimams atlikti	1,1	1,08	1,1	0,8
12	Širvėnos ežero monitoringui vykdyti	1,2	1,2		
13	Sorbentams ir kitoms priemonėms, reikalingoms avarių padariniams likviduoti	-	-	1,5	1,48
14	Aplinkosauginėms akcijoms, tikslinių grupių aplinkosauginiams projektams organizuoti bei vykdyti	0,8	0,8	1,2	0,0
15	Visuomenės informavimo atliekų prevencijos ir tvarkymo klausimais 2024-2027 m. planui parengti	-	-	2,6	0,0
16	Pavojingų medžių šalinimo darbams, medžių genėjimui vykdyti	-	-	4,0	1,97
17	Savivaldybės darbuotojų, atsakingų už želdynų ir želdinių apsaugą, priežiūrą ir tvarkymą, mokymai	-	-	0,45	0,45
18	Naujiems želdiniams (medžiams, krūmams, krūmokšniams) įsigyti ir veisti	1,4	1,4	0,5	0,0
19	VšĮ Biržų ligoninės sklypo (želdynų) sutvarkymo projektui parengti	-	-	11,5	0,0
20	Želdinių tvarkymui ir inventorizacijai	27,6	0,0	30,0	0,0